

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Nowicka

Sędziowie: SO Alicja Chrzan

SO Longina Góra

Protokolant: Alicja Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku G. F. i R. S.

przy udziale (...) SA w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawczyń

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich

z dnia 4 listopada 2013r., sygn. akt I Ns 570/12

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn.akt ***II Ca 1027/13***

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 4 listopada 2013 roku w sprawie sygn. akt I Ns 570/12 Sąd Rejonowy w Ząbkowicach Śląskich oddalił wniosek R. S., G. F. przy udziale (...) S.A. w K. o ustanowienie zasiedzenia; zasądził solidarnie od R. S. i G. F. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich 65,45zł.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Przez miejscowość B.przebiega linia napowietrzna niskiego napięcia zasilana ze stacji (...)obwodem (...). Powyższa linia została wybudowana przed rokiem 1945 r. Po tej dacie była kilkakrotnie remontowana, ostatnio w 2002 r. Powyższa linia przebiega nad nieruchomością wnioskodawczyń (działka (...)), a nadto znajduje się tam jeden słup.

Wnioskodawczynie są właścicielkami nieruchomości opisanej w księdze wieczystej numer (...).

Wnioskodawczynie prowadziły z uczestnikiem korespondencję i wzywały do zapłaty za korzystanie z ich nieruchomości. Uczestnik odmówił jakichkolwiek pertraktacji podnosząc zarzut zasiedzenia służebności.

Uczestnik jest następcą prawnym byłego Zakładu (...) S.A.powstałego z przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego na podstawie zarządzeń Ministra (...)z dnia 16.01.1989 r. numer (...)oraz Ministra (...)z dnia 20.07.1993 r. numer (...), a także został zarejestrowany w Wydziale Rejestrowym Sądu Gospodarczego w Wałbrzychu

Na podstawie zlecenia sądu biegły sądowy z zakresu budownictwa ogólnego, kosztorysowania robót budowlanych i wyceny nieruchomości dokonał wyceny służebności przesyłu z uwzględnieniem rodzaju linii w stopniach „zajętości” nieruchomości i utrudnień z tytułu przebiegu linii dla właścicieli nieruchomości i przyjął, że jednorazowe wynagrodzenie z tytułu korzystania z linii wynosi 915 zł.

Sąd Rejonowy wydając powyższy wyrok wskazał na treść art. 49 k.c., art. 292 k.c., art. 172 k.c.

Wnioskodawczyni zaskarżając apelacją powyższe postanowienie w całości, zarzuciły Sądowi Rejonowemu błędne przyjęcie, że uczestnik postępowania lub inne podmioty wykonywały jakiegokolwiek czynności w stosunku do infrastruktury przesyłowej, błędne przyjęcie, iż nastąpiło przeniesienie posiadania służebności, błędne uznanie, iż doszło do zasiedzenia służebności przesyłu przez uczestnika postępowania i wniosły o zmianę zaskarżonego postanowienia i ustanowienie na rzecz uczestnika postępowania na przedmiotowej nieruchomości służebności przesyłu, nie dłużej niż na okres 25 lat, zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyń jednorazowego wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu, obciążenia uczestnika postępowania kosztami postępowania I-instancyjnego i postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy przyjmując ustalenia Sądu Rejonowego za własne, zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że nie jest trafny pogląd apelujących, iż w okresie do dnia 1 lutego 1989 roku nie może zostać uznane przedsiębiorstwo państwowe za samoistnego posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej, z tej przyczyny, że Sąd Najwyższy w Postanowieniu z dnia 12 stycznia 2012 roku w sprawie sygn. akt IV CSK 183/2011 dokonując wykładni art. 352 § 2 k.c. wskazał, także w oparciu o uchwałę Składu Siedmiu Sędziów Sadu Najwyższego z dnia 16 października 1961 roku 1 CO 20/61, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 1963 roku, I CR 336/63, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1984 roku, **„że zasada jednolitego funduszu nie oznaczała, iż przedsiębiorstwo państwowe w stosunkach zewnętrznych z osobami trzecimi nie miało pozycji takiej jak właściciel, bowiem o ile w relacjach wewnętrznych między Skarbem Państwa a państwową osobą prawną posiadaczem samoistnym nieruchomości państwowej było zawsze państwo, o tyle z punktu widzenia relacji zewnętrznych przedsiębiorstwo państwowe, które władało oddaną mu w zarząd nieruchomością było uznawane za posiadacza samoistnego nieruchomości, niezależnie od tego czy była to nieruchomość państwowa, skoro na zewnątrz przedsiębiorstwo państwowe jako osoba prawna , a nie Skarb Państwa występowało zgodnie z obowiązującym do dnia 30 września 1990 roku art. 128 § 2 k.c. jako posiadacz”.**

Sąd Najwyższy we wskazanym wyżej postanowieniu z dnia 12 stycznia 2012 roku podkreślił, że przedstawione rozumowanie, dotyczące posiadania samoistnego nieruchomości, wykonywane przez przedsiębiorstwo państwowe w okresie obowiązywania art. 128 k.c. można tym bardziej odnieść do posiadania w zakresie służebności przesyłu, bowiem nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny z 1989 roku nie było posiadaniem w rozumieniu art.352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia, tym bardziej, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budziła wątpliwości dopuszczalność nabycia w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305¹ – 305⁴ k.c. (wyrok S.N. z 11 marca 2005 roku, sygn. akt II CK 489/2004, wyrok S.N. z 4 października 2006 roku, sygn. akt II CSK 119/2006, wyrok S.N. z 7 października 2008, sygn. akt III CZP 89/2008).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy nie podziela zarzutu apelacji, że brak jest podstaw prawnych do uznania przedsięwzięcia państwowych lub poprzedników prawnych uczestnika postępowania za posiadaczy zależnych służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu (art. 305¹ k.c.).

Zgodnie z treścią art. 352 § 2 k.c. do posiadania służebności stosuje się **odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy**, przy czym posiadaczem służebności jest ten, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności (art. 352 § 1 k.c.).

Zatem wskazać należy w ślad za poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do uchwały z dnia 26 października 2007 roku w sprawie sygn. akt III CZP 30/07, że według art. 336 k.c. **o posiadaniu i jego postaci** (posiadanie samoistne, **posiadanie zależne**) **decyduje wyłącznie sposób władania rzeczą**. Władanie w sposób odpowiadający korzystaniu z rzeczy przez właściciela, tj. we własnym imieniu i dla siebie, jest posiadaniem samoistnym, władanie rzeczą na podstawie innego prawa, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą jest posiadaniem zależnym. Kwalifikowanie władania służebnością przesyłu jako posiadania zależnego nie doznaje żadnych ograniczeń. Nabycie własności przez zasiedzenie następuje ex lege na skutek spełnienia dwóch przesłanek: posiadania samoistnego rzeczy”... lub posiadania zależnego przez podmiot, który nie jest jej właścicielem i wpływu wskazanego w ustawie czasu....Zgodnie przyjmuje się, że posiadanie jest stanem faktycznym przejawiającym się we władztwie nad rzeczą (corpus possessionis) oraz woli władania rzeczą dla siebie (animus rem sibi habendi). Pierwszy z tych elementów występuje, wtedy gdy dana osoba znajduje się w sytuacji pozwalającej jej na korzystanie z rzeczy w taki sposób, w jaki mogą to czynić osoby, którym przysługuje do rzeczy określone prawo, przy czym nie jest wymagane efektywne korzystanie z rzeczy, wystarczy bowiem sama możliwość korzystania z niej. O możliwości korzystania z rzeczy można mówić wówczas, jeżeli władający może używać rzeczy, pobierać z niej pożytki, przekształcać, a nawet ją zniszczyć.... Władztwo nad rzeczą może być uznane za posiadanie, jeżeli jest stanem trwałym, podkreśla się jednak, że posiadacz może w stosunku do rzeczy przejściowo nie wykonywać władztwa, lecz na skutek tego nie traci posiadania. O posiadaniu można mówić jedynie w przypadku, gdy władanie nie napotyka skutecznego oporu osób trzecich, prowadzącego do trwałej utraty władania rzeczą.

Drugi czynnik w postaci woli władania dla siebie (animus rem sibi habendi) przejawia się w podejmowaniu wielu czynności wskazujących na to, że posiadacz traktuje faktyczny stosunek do rzeczy jako własną, z reguły nieograniczoną sferę dyspozycji. Przeważa przy tym obiektywne ujmowanie elementu animi, w którym o władaniu rzeczą jak właściciel albo inny uprawniony decyduje ocena otoczenia posiadającego. Nie można jednak pominąć w tej ocenie rzeczywistej woli władającego.

Zgodnie z art. 336 k.c., o posiadaniu i jego postaci decyduje wyłącznie sposób władania rzeczą”.

Zatem mając na uwadze w powyższy sposób dokonaną przez Sąd Najwyższy wykładnię art. 336 k.c., która ma zgodnie z treścią art. 352 § 2 k.c. odpowiednie zastosowanie do posiadania służebności przesyłu określonej w art. 305¹ k.c. **istotne znaczenie ma tylko i wyłącznie ustalony przez Sąd Rejonowy fakt samoistnego władania i zarządzania przez uczestnika postępowania oraz jego poprzedników prawnych z trwałego i widocznego urzędnictwa (art. 292 k.c.) na działce wnioskodawczyń, w postaci przebiegającej przez nią linii energetycznej, przy czym elementem tej linii jest znajdujący się na tej działce słup oraz fakt przesyłania przy pomocy tej infrastruktury energii elektrycznej, co wiąże się w sposób oczywisty z potrzebą dostępu do tych urządzeń w przypadkach awarii oraz z potrzebą ich konserwacji** (vide: ewidencja środka trwałego według systemu (...), to jest linii (...)stacja, wybudowanego w 1945 roku, przyjętego w 1976 roku – k. 30, protokół z dnia 20 stycznia 2002 roku odbioru robót remontowych –k.31-34).

Zatem zarzut apelacji nie wykazania przez uczestnika postępowania woli posiadania nieruchomości wnioskodawczyń w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu jest niezasadny.

Nie jest również zasadny zarzut apelacji naruszenia art. 172 k.c. Zawarte w zdaniu drugim art. 292 k.c. odesłanie do przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie obejmuje kwestie nieuregulowane

w zdaniu pierwszym tego artykułu i pozwala na zastosowanie do zasiedzenia służebności gruntowej przepisów o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie jedynie odpowiednio. Do zasiedzenia służebności gruntowej nie ma zatem zastosowania wymaganie posiadania samoistnego (art. 176 § 1 k.c. w zw. z art. 336 k.c.). Znajdują natomiast zastosowanie odpowiednio przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary. Skoro przedmiotowa linia niskiego napięcia biegnąca przez działkę wnioskodawczyń istniała w 1945 roku i znalazła się w wykazie środków trwałych poprzednika prawnego uczestnika postępowania w 1976 roku, to jest przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) w P., Zakładu (...)w W., przekształconego z dniem 1 stycznia 1989 roku w przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...)w W., przekształconego następnie z dniem 20 lipca 1993 roku w Zakład (...) S.A., ostatecznie działającego pod firmą (...) S.A., to uczestnik postępowania może zaliczyć do okresu samoistnego posiadania okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 1 lutego 1989 roku, to jest od dnia 30 grudnia 1976 roku, bowiem w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania przez Skarb Państwa (postanowienie SN z dnia 9 lutego 2012 roku w sygn. akt . IIICZP 93/11).

Sąd Rejonowy trafnie ustalając na podstawie art. 172 § 2 k.c. zasiedzenie służebności przesyłu nie naruszył zasad współżycia społecznego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 par. 2 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. włożył na wnioskodawczynię obowiązek zwrotu kosztów postępowania uczestnika postępowania, bowiem interesy uczestników po